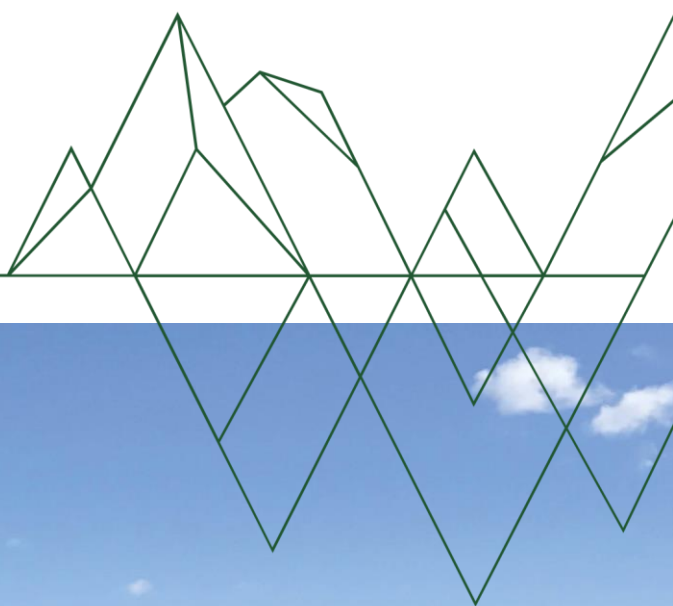

Sunndal kommune

Næringsplan for Sunndal kommune 2022-2025

Vedtatt av kommunestyret 27.04.2022, K.sak 21/22

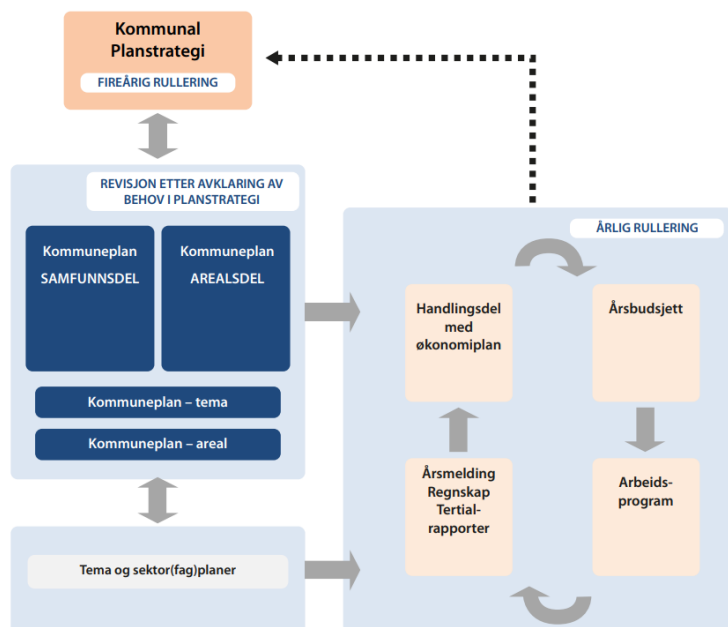
Innhold

1	Hva er en næringsplan?	3
2	Sunndal sine fordeler	6
3	Kommunen som tjenesteyter	7
4	Todalsfjordprosjektet.....	8
5	Attraktiv og mangfoldig kommune	9
6	Bærekraftig og variert næringsliv.....	10
	Vedlegg: Tiltaksplan 2022	12

1 Hva er en næringsplan?

En næringsplan skal skape tydelige og forutsigbare rammer for næringsdrivende som ønsker å etablere og utvikle næring i Sunndal kommune. Den legger frem hva kommunen kan gjøre som tilrettelegger for å skape attraktiv og bærekraftig næringsutvikling i kommunen.

Kilde: Veileder T-1494 Kommunal planstrategi

Illustrasjonen viser sammenhengene i det kommunale plansystemet. Det er kommuneplanens samfunns- og arealdel som er strategisk og styrende for andre planer i kommunen. Næringsplanen er en tema- og sektorplan som baseres på nasjonale og regionale utviklingstrekk og føringer som ligger i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanen legger med andre ord grunnlaget for alle andre planer i kommunen. Samfunnsdelen presenterer grundig utviklingsbildet Sunndal står overfor de neste 10 årene, derfor blir det ikke gjentatt her.

Framtidsbilde

Fra kommuneplanens samfunnsdel er følgende fremtidsbilde for Sunndal 2030 beskrevet:

I 2030 er Sunndal fortsatt en mellomstor kommune i landet med rundt 7.000 innbyggere. Vi er et sterkt regionsenter på Nordmøre som er kjent for å gå nye veier og et gode samarbeid mellom kommunene, næringsliv og lokalsamfunn. Vi har et mangfold av offensive og miljøbevisste bedrifter med varierte og spennende arbeidsplasser. I tillegg til å være en stor industrikommune har vi en klimasmart landbruksnæring som bærebjelke i bygdene. Og kommunen er fortsatt en ledende kulturkommune med gode kulturtilbud for alle aldersgrupper. Sunndal kraftsenteret mellom fjord og fjell, vill og vakker, fossenes rike med gode og miljøvennlige tilbud for tilreisende og er et attraktivt reisemål for turister. Gode oppvekstmiljøet, unik natur og varierte friluftsliv- og fritidstilbud gjør at innbyggerne trives og at unge i etableringsfasen velger å bosette seg og bli boende i kommunen.

Oppbygning av næringsplanen

Næringsplanen er delt i to - en tekstdel som forteller om en prioritert satsing for den neste fireårsperioden, og en handlingsdel som gir de konkrete tiltakene. Handlingsdelen skal rulleres hvert år, det vil si at man har mulighet for å endre og omprioritere tiltakene raskere enn om hele planen hadde vært vedtatt for 4 år. Handlingsdelen følger kommunens budsjettår.

Næringsplanen er delt inn i 7 kapitler, der kapittel 3-6 skisserer hovedsatsingen til kommunen i denne planperioden, som er:

- kommunen som tjenesteyter
- Todalsfjordprosjektet
- en attraktiv og mangfoldig kommune
- et bærekraftig og variert næringsliv

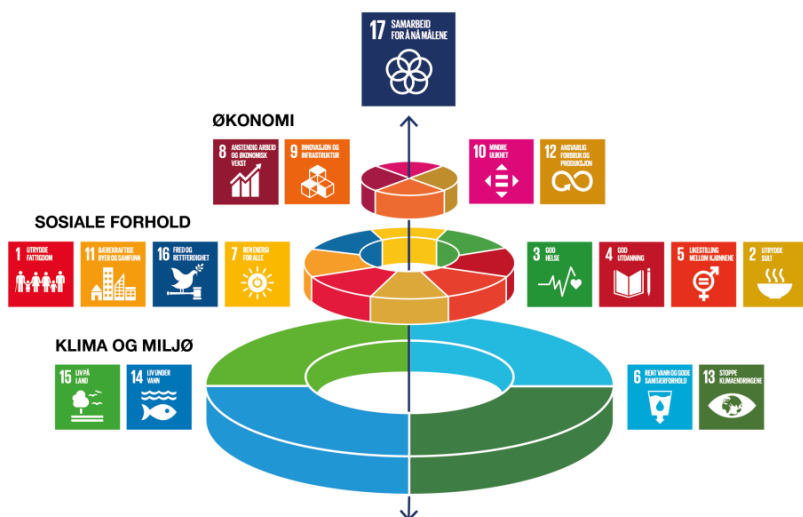
Det er viktig med næringsplan, og det er enda viktigere med ei realistisk handlingsplan for å få gjennomført tiltak. Handlingsplanen oppdateres årlig i forbindelse med budsjett.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål er lagt som premiss for planen. Klimautfordringene vil prege næringslivet fremover. Det er ikke opp til næringslivet å løse alle utfordringene, men vi trenger et bærekraftig næringsliv som tar ansvar i en globalisert økonomi for å bidra til reduserte utslipp og sikre naturmangfoldet.

Stadig flere bedrifter tar bærekraft inn som en del av forretningsstrategien for å sikre fremtidig konkurransekraft. Noen fordi de selv ønsker å være fremoverlent, mens andre fordi banker/forsikringsselskaper setter krav om det.

Sunddal kommune som tjenesteyter og forvaltningsnivå må være en aktiv aktør innenfor alle områdene i FN sine bærekraftsmål, og har forpliktet seg til å arbeide for å nå målene. Det vil være viktig å se våre prioriteringer og valg i lys av målene.

Figur 1: FNs 17 bærekraftsmål

Hvem har bidratt?

Flere samfunns- og næringsaktører som har vært viktige bidragsytere i arbeidet med planen.

Administrasjonen fikk oppnevnt en referansegruppe av formannskapet som har bestått av:

Ståle Refstie

Malene Aaram Vike

Jørgen Singsdal

Asbjørn Tronsgård

Jonny Engdahl

Per Steinar Husby og

Synnøve Helland.

Det ble gjennomført to arbeidsmøter.

Det har vært gjennomført arbeidsmøter med Sunndal ungdomsråd, Sunndal næringsforening, felles arbeidsmøte med styrene i Sunndal næringseiendom (SNE) og Sunndal Næringsselskap (SUNS), og de ansatte i SUNS. I tillegg var næringsplanen et tema på frokostmøte i regi av næringsforeninga i slutten av august.

Planen var ute på offentlig ettersyn i perioden 9. juli til 5. september. Totalt kom det inn 7 innspill.

Senere har det vært gjennomført ytterligere ett arbeidsmøte i referansegruppa, møte med næringslivet med innspill til handlingsplan og tema på frokostmøte i regi av Sunndal Næringsforening.

2 Sunndal sine fordeler

Hydro Sunndal

Lang industritradisjon

Sunndal er et samfunn som er bygd opp på industri. Hydro Aluminium har banet vei for en stabil arbeidsstyrke i Sunndal, og gitt grobunn for knoppskyting av bedrifter som i dag leverer tjenester og materiell til Hydro.

Sunndal har stor arbeidsplassdekning og høy innpendling til kommunen. Største delen av næringsareal i kommunen er lokalisert på Håsøran, et område som de siste 10 årene har hatt stor vekst og utbygging.

Vill og vakker natur – fjellområder og vassdrag

Naturen vår er vill, vakker og storslått, og byr på fantastiske muligheter for jakt, fiske og friluftsliv gjennom hele året. På hver side av dalføret Sunndalen finnes to av Norges mest kjente fjellområder: Dovrefjell – Sunndalsfjella Nasjonalpark og Trollheimen. I tillegg har Sunndal det nasjonale laksevassdraget Driva.

Vann er en strategisk viktig ressurs for næringsvirksomheten i regionen, både for vannkraftproduksjon, som kjøle- og prosessvann, og som kilde til rekreasjon og reiselivssatsing. Drivas status som nasjonalt laksevassdrag er et godt utgangspunkt for miljøbasert satsing på opplevelsesnæring, og en skånsom og langsiktig forvaltning av vassdraget er nødvendig.

Kraftkommune

Sunndal er et nav og sentralt knutepunkt i Statnetts transmisjonsnett, tidligere kalt sentralnettet. Her ligger Statnetts regionkontor, Viklandet transformatorstasjon, og her møtes og kobles viktige nasjonale linjer nordover mot Trøndelag og Nord-Norge, nordøstover via Trøndelag til Sverige og Finland, vest og sør-vestover mot Vestlandet og sørøstover mot Østlandet. Dette knutepunktet kalles ofte «Transmisjonsnettets Sinsenkryss», og de senere årene har Statnett investert store midler i regionen. Dette gir både god nettkapasitet for overføring av industrikraft til Sunndal og stor transformeringskapasitet.

Grønn sektor

Innen grønn sektor har Sunndal offensive bønder med stor aktivitet i hele kommunen. Landbruket er bærebjelken i bygdene. Innen blå sektor har vi en sammensatt kunnskapsklynge innen teknologiformer som oppdrett og informasjonsteknologi. Blant annet Nofima, Norges ledende matforskningsinstitutt, som har sin forskningsstasjon for bærekraftig akvakultur lokalisert i Sunndal.

Reiseliv med potensiale

Innen reiseliv har nasjonale reisemål som Innerdalen, Vinnufossen, Ekkertid og Åmotan tiltrekt seg turister fra hele Norge de siste årene. Reisemålene har satt Sunndal på kartet som et attraktivt reisemål for opplevelsesturisme. Reiselivsnæringa har et stort potensiale som er viktig å utnytte i arbeidet med å skape flere arbeidsplasser og et bredere næringsgrunnlag.

3 Kommunen som tjenesteyter

Kommunen styrer sin drift etter målene som er vedtatt i samfunnsplanen. Spesifikt for den kommende næringsplanperioden er fokuset mot å være en attraktiv kommune med stabilt folketall og ha et bærekraftig og variert næringsliv med flere arbeidsplasser. For å nå disse målene må kommunen jobbe sammen med næringslivet på en langsiktig og offensiv måte. Den beste utviklingen kommer av god dialog og god bruk og kjennskap til kommunens virkemiddelapparat.

Næringsmidler

Sunndal har pr 2022 avsatt 3,8 millioner kroner til Næringsfondet, 3,6 millioner av dette er konsesjonskraftavgifter. Midlene er øremerket næringsutvikling og har egne vedtekter. Av disse er 500 000 kroner avsatt til landbruksfondet med tilhørende vedtekter. Dette er midler som formannskapet i Sunndal kan prioritere bruken på enten via handlingsdelen til næringsplanen, etter konkrete søknader fra næringslivet, eller fra initiativ som kommunen selv ønsker å starte opp. Det er i tillegg bevilget 1,5 millioner kroner i målrettet tiltak til Todalsfjordprosjektet.

Administrative ressurser

Ett av de første instansene næringslivet møter når de skal bygge, endre eller planlegge noe, er byggesaks- og planavdelingen. Det er viktig at næringslivet møter kompetente fagpersoner som ser mulighetsrommet innenfor det lovverket de skal forvalte. Det samme gjelder for reguleringsplaner. Plan- og bygningsloven er en tung og byråkratisk lov, men gjennom god veiledning og service skal alle som kommer i kontakt med fagavdelingene få god hjelp.

Samarbeid

Sunndal kommune har samarbeidd med andre kommuner i mange år, og det er flere samarbeidsarenaer som enten er forankra i lovverk eller som er av en mer uformell kontekst.

I næringsutviklingssammenheng har kommunen, ved Sunndal næringsselskap, samarbeidet med Surnadal kommune i programmet SUSU KOF. Videre samarbeid skal vurderes i 2022.

Sunndal kommune er eier av Sunndal Næringsselskap AS (SUNS). SUNS vil være utførende med tanke på en del næringsarbeid og rådgiving.

Et tett samarbeid med Sunndal næringsforening er ønskelig for å få forankra strategier og tiltak i tråd med næringslivet sine behov.

Det frivillige arbeidet som skjer i kommunen, har stor betydning og kontakten mellom lag og foreninger skjer gjennom kulturtjenesten. Viktige tiltak som gir bolyst slik som kulturtilbud og idrettsanlegg, blir stimulert gjennom kulturmidler og spillemidler.

4 Todalsfjordprosjektet

Samferdsel og samfunnsutvikling

Det viktigste prosjektet for Sunndal de neste 100 årene er realiseringen av Todalsfjordprosjektet – ferjefri forbindelse mellom Sunndal og Surnadal. Todalsfjordprosjektet handler om mye mer enn bare samferdsel – det er et samfunnsutviklingsprosjekt for hele Nordmøre.

Realisering nærmer seg

Prosjektet er prioritert som nr. 1 blant fylkesvegprosjektene i Møre og Romsdal, og det arbeides med endelig finansiering av prosjektet, med mål om at arbeidet kan starte i 2023. Realiseringen vil skape en døgnåpen bo- og arbeidsmarkedsregion på Indre Nordmøre som forventes å gi betydelig utviklingskraft til regionen både nærings- og samfunnsmessig. Prosjektet vil redusere reisetida fra Sunndalsøra til Surnadal sentrum til under 40 minutter.

Statens vegvesen og Møre og Romsdal fylkeskommune er i gang med reguleringsplanarbeidet for prosjektet. Med tunneldrivingen som er planlagt, er det estimert et uttak på ca. 310 000m³ overskuddsmasse på Sunndalssida. Dette åpner opp en stor mulighet for å opparbeide næringsareal.

Oppgradering av – og oppkobling til - kraftlinje

Samtidig med dette planlegger Statnett en større oppgradering av kraftlinja mellom Viklandet i Sunndal og Trollheimen trafostasjon i Surnadal til 429 kV. Her kan kommunen sende inn innspill om at det planlegges en avstikker til et eventuelt nytt næringsareal i Ålvundfjordområdet. Det å ha større næringsareal nært opptil sikker strømforsyning vil være et stort konkurransefortrinn for næringsområdet.

Samarbeid for større synergier

Skal en region som Nordmøre kunne ta ut de positive synergiene som kommer av et prosjekt på denne størrelsen, så må Sunndal jobbe sammen med Tingvoll og Surnadal kommune. Gjennom et samarbeid med nabokommunene kan vi sammen kartlegge behovet for fremtidig næringsareal, nødvendig infrastruktur, ulike typer næringsområder, og legge plan for hvilke reguleringsprosesser som må til. Etter hvert er det naturlig å se på videreutvikling av boligområder på Ålvundeid og i Ålvundfjord.

Figur 2: Todalsfjordprosjektet - ferjefri forbindelse mellom Sunndal og Surnadal

5 Attraktiv og mangfoldig kommune

Hvordan bli en attraktiv kommune? Mange har ment om hva attraktivitet er for noe, her blant annet Telemarksforskning. De mener at det finnes to typer: bostedsattraktivitet (trekker til seg flere innbyggere enn forventet) og næringsattraktivitet (næringslivet vokser mer enn forventet). Figuren under viser hva som må være til stede for å skape attraktivitet.

	Bosted	Næring
Arealer og bygg	Boligareal og boligbygging	Næringsareal og næringsbygg
Ameniteter: Tilbud, tjenester og fysiske fasiliteter	Kommunens tjenester kulturtilbud fritidstilbud sentrumsutforming	Kommunens tjenester Tilgang på andre tjenester Lokal infrastruktur
Omdømme	Omdømme som bosted	Omdømme som næringssted
Stedlig kultur og identitet	Optimisme Frivillig sektor	Samarbeidskultur Innovasjons og vekstkultur Tillit mellom aktører

Figur 3: Telemarksforskning "Hva er attraktivitet"

Næringsbygg

Telemarksforskning skriver videre at det er en klar sammenheng mellom nybygging av næringsbygg og næringsattraktivitet. Det må bygges mer, både boliger og næringsareal hvis kommunen skal bli attraktiv. Det er positive endringer som skaper attraktivitet. Og med dette et positivt omdømme.

Boliger og tomter

Flere bedrifter som planlegger etablering i Sunndal har signalisert at de trenger arbeidskraft. Sammen med en økende andel arbeidstakere kommer og nødvendigheten av boliger, enten via å leie eller eie.

Sunndal kommune har i dag flere boligområder med ledige tomter. Selv om det for mange er attraktivt å bygge sitt eget hus, er det likevel ikke det mange tenker de skal gjøre når de flytter til Sunndal for å starte i en ny jobb. Sunndal bør derfor stimulere til at det bygges flere tilgjengelige utleieboliger/leiligheter i kommunen slik at nye arbeidstakere har mulighet for å «prøve-bo» Sunndal før de eventuelt bestemmer seg for å kjøpe eller bygge. I tillegg må kommunen profilere ledige tomter bedre, og kartlegge mulighetene for å utvide med flere tomter i de områdene det er størst press.

Smart by og innovasjonsarbeid

Kommunal- og distrikts departementet bruker følgende definisjon om smartby:

«Bruker digital teknologi til å gjøre byene til bedre steder å leve, bo og arbeide i. Smartby-initiativer har som mål å forbedre offentlige tjenester og innbyggernes livskvalitet, utnytte felles ressurser optimalt, øke byenes produktivitet, og å redusere klima- og miljøproblemer i byene.»

Kommunen må skaffe seg kunnskap om og vurdere om det er hensiktsmessig å bruke konseptet til utviklingen i kommunen. Herunder bør også behovet for økt innovasjonskompetanse vurderes.

6 Bærekraftig og variert næringsliv

Næringslivet i Sunndal er svært variert, og består ikke bare av industri. Det er blant annet gründervirksomhet, forskning og innovasjon, landbruk og reiseliv. Bare for å nevne noe.

Et næringsliv som bidrar til å nå målene i Paris-avtalen

Norge har forpliktet seg til å begrense klimaendringene gjennom Parisavtalen. Sunndal kommune ser utviklingen av det lokale næringslivet som en av flere strategier for å nå målene i Parisavtalen. Et mer miljøvennlig og fremtidsrettet næringsliv vil i tillegg øke attraktiviteten til kommunen og tiltrekke kompetanse som blir relevante for fremtiden. Sunndal kommune skal særlig støtte næringslivsinitiativene som bidrar til å nå Parisavtalens mål.

Yrkesfag og teknologi for å møte framtidens utfordringer

Det har i flere år, gjennom statlige føringer og utredninger, blitt påpekt et stadig økende behov for flere arbeidstakere med yrkesfaglig utdanning i Norge. Næringslivet og kommunen, må sammen, legge til rette for lærlingeplasser, styrke omdømmet til fagutdannede og legge grunnlaget for å ha tilstrekkelig tilgjengelig arbeidskraft for å møte framtidens utfordringer innenfor tjenestene.

Industrien står foran et teknologiskifte med automatisering, robotisering og digitalisering av prosesser. Det stiller krav til framtidens fagarbeidere og krever økt samhandling mellom skole og industri. Sunndal videregående skole er en viktig aktør for å tilføre kommunen og lokalt næringsliv nødvendig kompetanse for framtida. Å opprettholde og videreutvikle tilbudet ved skolen tilpasset kompetansebehovet i regionalt næringsliv blir sentralt i planperioden.

Stimulere til økt entreprenørskap

Entreprenørskapsarbeidet i Sunndal har pågått siden 2006. For perioden 2018-2021 har arbeidet vært drevet gjennom prosjektet «Entreprenørskap og rekruttering», organisert mellom Sunndal næringsforening, Sunndal næringsselskap og grunnskole og videregående skoler i Sunndal. Ungt Entreprenørskap i skolen har det siste året blitt en mer integrert del av læreplanene. Gründeraktiviteten i Sunndal er varierende fra år til år. I 2020 ble det gitt rådgivning til 30 etablerere og 14 bedrifter og prosjekter, hvorav 9 resulterte i nye bedrifter. I 2019 ble det gitt rådgivning til 37 bedrifter, hvorav 10 resulterte i nye bedrifter.

Utnytte potensialet i reiselivet

Reiseliv er den næringen som vokser mest globalt. Også nasjonen Norge har merket en økning. Reiselivsnæringen i Sunndal har et stort potensiale med flere nasjonalt kjente reisemål. Sunndal er medlem i Visit Nordmøre og Romsdal, og det er muligheter for å utnytte dette medlemskapet enda bedre. Kommunen har turistinfo, merking av stier og tilrettelegging ved utfartsårer med parkeringsplasser og toalettfasiliteter.

Reiselivet i Sunndal har et stort uutnytt potensiale. Det er derfor nødvendig med en ressurs som kan bistå reiselivsnæringa med å profilere, skape engasjement og sette sammen pakker slik at reiselivet kan bygge seg sterkere.

Landbruket

Landbruksnæringa er viktig for Sunndal, og det har tidligere vært utarbeidet landbruksplan. Landbruket er en del av næringslivet og det er derfor naturlig at det inngår i næringsplanen. Her må det gjennomføres strategiarbeid sammen med landbruket, for å sikre at også landbruket blir ivaretatt.

Vedlegg: Tiltaksplan 2022

	Tiltak	Ansvar	Når	Budsjett 2022 1000 kr
1. Kommunen som tjenesteyter				
1.1	Nærings- og tiltaksarbeid inkl entreprenørskap og reiseliv - utføres av SUNS	Kommunen	2022	1 500
1.2	Tydelig medspiller med næringslivet inkl samarbeid og nettverksbygging	Kommunen	2022-2025	Egne
1.3	Synlig i samfunnet – framsnakke	Kommunen	2022-2025	Egne
1.4	Synliggjøre næringene i kommunen og Indre Nordmøre	Kommunen	2022-2025	Egne
1.5	Mailer til kommunen besvares raskt og angir beregnet behandlingstid	Kommunen	2022	Egne
2. Todalsfjordprosjektet				
2.1	Ansette prosjektleder	Kommunen	2022	1 000
2.2	Næringsareal - boligareal Ålvundfjord/Ålvundeid – nye arealer	Kommunen	2023-2025	500
2.3	Mulighetsstudie Tingvoll-Surnadal-Sunndal – evt SUSU+	Kommunen	2022-2025	
3. Attraktiv og mangfoldig kommune				
3.1	Samarbeid kultur, næringsliv inkl reiseliv, kommune - ressursperson	Kommunen	2022-2025	Egne
3.2	Markedsføring av Sunndal kommune	Kommunen	2022-2025	Egne
3.3	Felles annonsering	Kommunen	2022-2025	Egne
3.4	Felles rekruttering	Kommunen	2022-2025	Egne
3.5	Kartlegge behov for boliger til leie - leie til eie	Kommunen	2022-2025	Egne
3.6	Dialog og innsats for vg skoler	Kommunen	2022-2025	Egne
3.6	Diverse tiltak Visit Nordvest, Hydro Cup, Todalsfjordsprosjektet, Landbruk Nordvest, Utmarkskommunene	Kommunen	2022-2025	600
4. Bærekraftig og variert næringsliv				
4.1	Landbruksnæringa – strategi utarbeides og integreres i næringsarbeidet	Kommunen	2022	
4.2	Landbruksfondet	Kommunen	2022-2025	500
4.3	SUSU – videreføring igangsatte prosjekt	Kommunen	2022	400
4.4	SUSU - videre samarbeid	Kommunen	2022-2025	
4.5	Tiltaksmidler og SUSU videre samarbeid	Kommunen	2022	800
TOTALSUM				5 300